

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
JEANA RICHARDA DE LA TOUR
přednesené dne 7. prosince 2023¹

Věc C-706/22

Konzernbetriebsrat der O SE & Co. KG
za účasti
Vorstand der O Holding SE

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou podal Bundesarbeitsgericht (Spolkový pracovní soud, Německo)]

„Řízení o předběžné otázce – Evropská společnost – Nařízení (ES) č. 2157/2001 – Článek 12 odst. 2 – Zapojení zaměstnanců – Podmínění zápisu evropské společnosti do rejstříku předchozím provedením postupu vyjednávání o zapojení zaměstnanců uvedeného ve směrnici 2001/86/ES – Evropská společnost založená a zapsaná do rejstříku bez zaměstnanců, která se stala mateřskou společností dceřiných společností, které mají zaměstnance – Neexistence povinnosti zahájit postup vyjednávání dodatečně – Zákaz zneužití evropské společnosti k odnětí práv zaměstnanců na zapojení“

I. Úvod

1. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 12 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o statutu evropské společnosti (SE)², ve spojení s články 3 až 7 směrnice Rady 2001/86/ES ze dne 8. října 2001, kterou se doplňuje statut evropské společnosti s ohledem na zapojení zaměstnanců³.
2. Projednávaná žádost byla podána v rámci sporu mezi Konzernbetriebsrat der O SE & Co. KG (zaměstnanecká rada společnosti O SE & Co. KG, dále jen „zaměstnanecká rada skupiny O KG“) a Vorstand der O Holding SE (představenstvo O Holding SE) ohledně žádosti o zřízení zvláštního vyjednávacího výboru (dále jen „ZVV“) pro účely zahájení postupu vyjednávání o zapojení zaměstnanců uvedeného v člancích 3 až 7 směrnice 2001/86 dodatečně.
3. Směrnice 2001/86 je výsledkem více než 30 let trvajících jednání, neboť první návrh právní úpravy o založení evropské společnosti (SE) formou nařízení byl navržen Evropskou komisí v roce 1970⁴. Jednání byla na dlouhou dobu zablokována na dvou bodech: duální či monistické

¹ – Původní jazyk: francouzština.

² – Úř. věst. 2001, L 294, s. 1; Zvl. vyd. 06/04, s. 251.

³ – Úř. věst. 2001, L 294, s. 22; Zvl. vyd. 06/04, s. 272.

⁴ – Viz bod 9 odůvodnění nařízení č. 2157/2001.

struktury společnosti a zapojení zaměstnanců⁵, přičemž toto zapojení je definováno jako mechanismus, včetně informování, projednání a účasti, pomocí něhož mohou zástupci zaměstnanců ovlivňovat rozhodnutí, která mají být ve společnosti přijata⁶.

4. Návrh právní úpravy týkající se založení SE byl rozdělen na dva návrhy Komise předložené dne 25. srpna 1989: návrh nařízení o statutu SE⁷ a návrh směrnice, kterou se doplňuje statut SE s ohledem na zapojení zaměstnanců⁸. V návrhu nařízení byla stanovena možnost založení holdingové SE pro některé akciové společnosti, které se řídí právem alespoň dvou členských států nebo mají alespoň dva roky dceřinou společností řídit se právem jiného členského státu⁹.

5. V pozdějších fázích jednání umožnila zásada „předtím i potom“¹⁰, prezentovaná jako zohlednění práv na zapojení existujících ve společnostech, které se podílí na založení SE, v rámci nové SE, vytvořit v roce 1998 základy pro kompromis¹¹. Tento ústřední návrh vedl ke kompromisu, který byl po změně právního základu směrnice 2001/86 jednomyslně přijat.

6. Velmi brzy se však ukázalo, že většina SE založených v některých členských státech jsou SE bez zaměstnanců, které byly zapsány do rejstříku, aniž předtím zahájily vyjednávání se ZVV podle čl. 12 odst. 2 nařízení č. 2157/2001.

7. Vzhledem k tomu, že velký počet SE bez zaměstnanců byl zapsán do rejstříku bez předchozího vyjednávání o zapojení zaměstnanců¹², však vyvstává otázka, zda je třeba taková vyjednávání umožnit nebo uložit dodatečně a vymezit lhůtu, během níž mohou být taková vyjednávání zahájena po zápisu SE do rejstříku.

8. V tomto stanovisku navrhuji, aby Soudní dvůr rozhodl, že směrnice 2001/86 neukládá zahájení vyjednávání dodatečně, ale že jej umožňuje v případech zneužití.

⁵ – Viz závěrečná zpráva skupiny odborníků „Evropské systémy zapojení zaměstnanců“ z května 1997 (Davignonova zpráva) (C4-0455/97), bod 9: „Navzdory snahám o sblížení postojů (na jedné straně ‚žádná evropská společnost bez účasti‘, na druhé straně ‚ne vývozu národních modelů účasti‘) došlo k patové situaci.“

⁶ – Viz čl. 2 písm. h) směrnice 2001/86.

⁷ – Viz návrh nařízení Rady (EHS) o statutu evropské společnosti [COM(89) 268 final – SYN 218].

⁸ – Viz návrh směrnice Rady, kterou se doplňuje statut evropské společnosti s ohledem na zapojení zaměstnanců [COM(89) 268 final – SYN 219].

⁹ – Viz čl. 2 odst. 1 tohoto návrhu nařízení, nyní čl. 2 odst. 2 nařízení č. 2157/2001.

¹⁰ – Viz bod 18 odůvodnění směrnice 2001/86.

¹¹ – Viz návrh zápisu z 2102. zasedání Rady (pro práci a sociální věci), které se konalo v Lucemburku dne 4. června 1998 (8717/98), dostupný na následující internetové stránce: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8717-1998-INIT/fr/pdf>, s. 8.

¹² – V roce 2017 bylo mezi 2 695 SE zapsanými do rejstříku 450 SE se skutečnou činností a zaměstnávajících více než 5 zaměstnanců, přičemž je třeba mít na paměti, že u řady SE zapsaných do rejstříku nejsou údaje dostupné [viz pracovní dokument Waddington, J., a Conchon, A., nadepsaný „Is Europeanised board-level employee representation specific? The case of European Companies (SEs)“, The European Trade Union Institute, Brusel, 2017, s. 7].

II. Právní rámec

A. Unijní právo

1. Nařízení č. 2157/2001

9. Body 1 a 21 odůvodnění nařízení č. 2157/2001 uvádějí:

„(1) Předpokladem dotvoření vnitřního trhu a zlepšení, která to přinese v hospodářské a sociální oblasti v [celé Evropské unii], je nejen odstranění překážek obchodu, ale také přizpůsobení struktur výrobních kapacit rozměrům [Unie]. [K] tomu je nezbytné, aby společnosti, jejichž činnost není omezena na uspokojování pouze čistě místních potřeb, mohly plánovat a provádět reorganizaci svého podnikání v měřítku [Unie].

[...]

(21) Směrnicí [2001/86] má být zajištěno, aby zaměstnanci měli právo na zapojení v záležitostech a rozhodnutích týkajících se jejich SE. Ostatní záležitosti v oblasti sociální a v oblasti pracovního práva, zejména právo zaměstnanců na informace a projednání platné v členských státech, se řídí vnitrostátními předpisy vztahujícími se za stejných podmínek pro akciové společnosti.“

10. Článek 1 odst. 1 a 4 tohoto nařízení stanoví:

„1. Na území [Unie] lze založit obchodní společnost ve formě [SE] za podmínek a způsobem stanoveným v tomto nařízení.

[...]

4. Zapojení zaměstnanců v SE se řídí směrnicí [2001/86].“

11. Článek 2 odst. 2 písm. a) uvedeného nařízení stanoví:

„Akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným uvedené v příloze II založené podle práva členského státu, které mají sídlo a správní ústředí v [Unii], mohou usilovat o založení holdingové SE za předpokladu, že nejméně dvě z nich

a) se řídí právem různých členských států [...]“

12. Článek 8 odst. 1, 14 a 16 nařízení č. 2157/2001 zní následovně:

„1. Sídlo SE lze přemístit do jiného členského státu [...]. Toto přemístění nesmí vést k zániku SE ani k vytvoření nové právnické osoby.

[...]

14. Vnitrostátní předpisy členského státu mohou stanovit, že pro SE zapsané do rejstříku v tomto členském státě nenabývá účinnosti přemístění sídla, které by vedlo ke změně použitelného práva,

pokud některý z příslušných orgánů úřadů členského státu vysloví s tímto přemístěním nesouhlas ve dvouměsíční lhůtě [...]

[...]

16. SE, která přemístila sídlo do jiného členského státu, je považována, pokud jde o veškeré spory vzniklé před okamžikem přemístění [...], za SE se sídlem v členském státě, ve kterém byla zapsána do rejstříku před přemístěním, i když žaloba byla podána po přemístění sídla.“

13. Článek 9 odst. 1 písm. c) tohoto nařízení stanoví:

„SE se řídí:

[...]

c) v případě záležitostí tímto nařízením neupravených nebo záležitostí tímto nařízením upravených pouze částečně ve věcech, které neupravuje,

[...]

ii) právními předpisy členského státu, které by se vztahovaly na akciovou společnost založenou podle práva členského státu, ve kterém má SE sídlo,

[...]“

14. Článek 12 odst. 1 a 2 uvedeného nařízení stanoví:

„1. Každá SE se zapisuje v členském státě, ve kterém má sídlo, do rejstříku určeného právními předpisy členského státu [...]

2. SE nesmí být zapsána, dokud nebyla uzavřena dohoda o zapojení zaměstnanců podle článku 4 směrnice [2001/86] nebo dokud nebylo přijato rozhodnutí podle čl. 3 odst. 6 [této] směrnice nebo dokud neuplynula doba vyjednávání podle článku 5 směrnice, aniž bylo dosaženo dohody.“

2. Směrnice 2001/86

15. Body 3, 7 a 18 odůvodnění směrnice 2001/86 uvádějí:

„(3) Na podporu sociálních cílů [Unie] musí být přijaty zvláštní předpisy, zejména v oblasti zapojení zaměstnanců, aby bylo zajištěno, že založení SE nemá mít za následek zánik nebo omezení praxe v oblasti zapojení zaměstnanců, která je obvyklá ve společnostech podílejících se na založení SE. Tohoto cíle by mělo být dosaženo vytvořením souboru pravidel v této oblasti, která doplní ustanovení [...] nařízení [č. 2157/2001].

[...]

(7) Existuje-li v jedné nebo více společnostech zakládajících SE právo na účast zaměstnanců, mělo by být toto právo zachováno převedením na SE po jejím založení, nerozhodnou-li strany jinak.

[...]

(18) Základní zásadou a stanoveným účelem této směrnice je zajistit zaměstnancům nabytá práva v oblasti jejich zapojení do rozhodování podniku. Práva zaměstnanců existující před založením SE by měla být základem pro práva zaměstnanců v oblasti zapojení v SE (zásada „předtím i potom“). V důsledku toho by se tento přístup měl uplatnit nejen na založení nové SE, ale také na strukturální změny ve stávající SE a ve společnostech dotčených těmito strukturálními změnami.“

16. Článek 1 této směrnice zní takto:

„1. Tato směrnice upravuje zapojení zaměstnanců do záležitostí [SE], uvedených v nařízení [č. 2157/2001].

2. K tomuto účelu se v každé SE přijme úprava zapojení zaměstnanců postupem vyjednávání uvedeným v člancích 3 až 6 nebo za okolností uvedených v článku 7 v souladu s přílohou.“

17. Článek 2 písm. b) a g) uvedené směrnice vymezuje zúčastněné společnosti jako „společnosti přímo se účastnící na založení SE“ a ZVV jako „výbor zřízený v souladu s článkem 3 pro vyjednávání s příslušným orgánem zúčastněných společností, pokud jde o přijetí úpravy pro zapojení zaměstnanců v SE“.

18. Článek 3 směrnice 2001/86, nadepsaný „Vytvoření [ZVV]“, v odstavcích 1, 2 a 6 stanoví:

„1. Pokud řídicí nebo správní orgány zúčastněných společností vypracují plán na založení SE, učiní co nejdříve po zveřejnění návrhu podmínek fúze nebo vytvoření holdingové společnosti nebo po dohodnutí plánu vytvořit dceřinou společnost nebo plánu na přeměnu na SE nezbytné kroky, včetně poskytnutí informací o totožnosti zúčastněných společností, dotčených dceřiných společností nebo závodů a o počtu jejich zaměstnanců, pro zahájení jednání se zástupci zaměstnanců společností o úpravách zapojení zaměstnanců v SE.

2. Za tímto účelem se zřizuje [ZVV] zastupující zaměstnance zúčastněných společností a dotčených dceřiných společností nebo závodů [...]

[...]

6. [ZVV] může rozhodnout [...] o nezahájení jednání nebo ukončení již zahájených jednání a o použití úpravy o informování a projednání se zaměstnanci platné v členských státech, ve kterých má SE zaměstnance. Tímto rozhodnutím se zastavuje postup k uzavření dohody uvedené v článku 4. Je-li přijato takovéto rozhodnutí, ustanovení přílohy se nepoužijí.

[...]

[ZVV] se znovu svolává na písemnou žádost nejméně 10 % zaměstnanců SE, jejich dceřiných společností a závodů, nebo jejich zástupců nejdříve dva roky po výše uvedeném rozhodnutí, ledaže se strany usnesly znovu zahájit jednání dříve. Rozhodne-li se [ZVV] znovu zahájit jednání s vedením společnosti, avšak při těchto jednáních není dosaženo dohody, ustanovení přílohy se nepoužijí.“

19. Článek 7 této směrnice, nadepsaný „Referenční ustanovení“, v odstavcích 1 a 2 stanoví:

„1. K dosažení cíle uvedeného v článku 1 stanoví členské státy [...] referenční ustanovení pro zapojení zaměstnanců, která musí být v souladu s ustanoveními uvedenými v příloze.

Referenční ustanovení stanovená právními předpisy členského státu, ve kterém má mít SE sídlo, se uplatňují ode dne zápisu SE do rejstříku, pokud:

a) se strany takto dohodly nebo

b) [...] nebyla uzavřena dohoda a

- příslušný orgán každé zúčastněné společnosti se rozhodl přijmout uplatnění referenčních ustanovení ve vztahu k SE, a tím pokračovat v postupu k zápisu SE do rejstříku a
- [ZVV] nepřijal rozhodnutí podle čl. 3 odst. 6.

2. Kromě toho se referenční ustanovení stanovená vnitrostátními právními předpisy členského státu, ve kterém má být SE zapsána do rejstříku, uplatňují v souladu s částí 3 přílohy pouze:

[...]

c) v případě SE založené zřízením holdingové společnosti nebo dceřiné společnosti:

- uplatňovala-li se před zápisem SE do rejstříku jedna nebo více forem účasti zaměstnanců v jedné nebo více zúčastněných společnostech zahrnujících nejméně 50 % z celkového počtu zaměstnanců ve všech zúčastněných společnostech nebo
- uplatňovala-li se před zápisem SE do rejstříku jedna nebo více forem účasti zaměstnanců v jedné nebo více zúčastněných společnostech zahrnujících méně než 50 % z celkového počtu zaměstnanců ve všech zúčastněných společnostech a pokud takto rozhodl [ZVV].

Jestliže se v různých zúčastněných společnostech používala více než jedna forma účasti zaměstnanců, rozhodne [ZVV], která z těchto forem musí být zavedena v SE. Členské státy mohou stanovit pravidla použitelná v případě, nebylo-li v této otázce pro SE zapsanou do rejstříku na jejich území přijato rozhodnutí. [ZVV] uvědomí příslušné orgány zúčastněných společností o rozhodnutích přijatých podle tohoto odstavce.“

20. Článek 11 uvedené směrnice, nadepsaný „Zneužití postupů“, zní takto:

„Členské státy přijmou v souladu s právem [Unie] příslušná opatření zaměřená na předcházení zneužití SE k odnětí práv zaměstnanců na zapojení nebo k odpírání těchto práv.“

21. Článek 12 odst. 2 téže směrnice stanoví:

„Členské státy přijmou vhodná opatření pro případ nedodržování této směrnice; zejména zajistí, aby byla k dispozici správní nebo soudní řízení, která umožní splnění povinností vyplývajících z této směrnice.“

B. Německé právo

22. Směrnice 2001/86 byla do německého práva provedena Gesetz über die Beteiligung der Arbeitnehmer in einer Europäischen Gesellschaft (zákon o zapojení zaměstnanců v evropské společnosti)¹³ ze dne 22. prosince 2004.

23. Ustanovení § 18 tohoto zákona, nadepsané „Znovuzahájení vyjednávání“, v odstavci 3 stanoví:

„Pokud se plánují strukturální změny v SE, které by mohly omezit práva zaměstnanců na zapojení, uskuteční se vyjednávání o právech zaměstnanců SE na zapojení z podnětu vedení SE nebo rady zaměstnanců SE. Namísto [ZVV], který musí být nově vytvořen, může vyjednávání s vedením SE vést na základě společné dohody rada zaměstnanců SE spolu se zástupci zaměstnanců dotčených plánovanou strukturální změnou, kteří dosud nebyli zastoupeni radou zaměstnanců SE. Pokud při těchto vyjednáváních nedojde k dohodě, použijí se ustanovení §§ 22 až 33 týkající se rady zaměstnanců SE ze zákona a ustanovení §§ 34 až 38 týkající se spolurozhodování ze zákona.“

24. Ustanovení § 43 uvedeného zákona stanoví:

„SE nesmí být zneužívána k odnětí nebo odepření práv zaměstnanců na zapojení. Má se za to, že došlo ke zneužití, pokud v průběhu roku následujícího po založení SE dojde bez provedení postupu podle § 18 odst. 3 ke strukturálním změnám, jejichž důsledkem je odnětí nebo odepření práv zaměstnanců na zapojení.“

III. Skutkové okolnosti sporu v původním řízení a předběžné otázky

25. Dne 28. března 2013 byla společnost O Holding SE, založená podle čl. 2 odst. 2 nařízení č. 2157/2001 společnostmi O Ltd se sídlem ve Spojeném království a O GmbH se sídlem v Německu, dvěma společnostmi bez zaměstnanců, bez dceřiných společností se zaměstnanci, zapsána do rejstříku pro Anglii a Wales, aniž se konala vyjednávání o zapojení zaměstnanců podle článků 3 až 7 směrnice 2001/86.

26. Společnost O Holding SE byla od následujícího dne, 29. března 2013, jediným společníkem společnosti O Holding GmbH, se sídlem v Hamburku (Německo) a s dozorčí radou, kterou z jedné třetiny tvořili zástupci zaměstnanců. Dne 14. června 2013 rozhodla společnost O Holding SE o přeměně této společnosti na komanditní společnost O KG, přičemž změna právní formy byla dne 2. září 2013 zapsána do rejstříku a od tohoto data se již nepoužilo spolurozhodování v rámci dozorčí rady.

27. Zatímco společnost O KG má zhruba 816 zaměstnanců a má dceřiné společnosti v několika členských státech, v nichž je zaměstnáno celkem zhruba 2 200 zaměstnanců, její společníci (společnost O Holding SE, komanditistka, a společnost O Management SE, komplementářka, zapsaná do rejstříku v Hamburku, jejímž jediným společníkem je společnost O Holding SE) nemají žádné zaměstnance.

28. S účinností ke dni 4. října 2017 přemístila společnost O Holding SE sídlo do Hamburku.

¹³ – BGBl. 2004 I, s. 3675.

29. Vzhledem k tomu, že rada zaměstnanců skupiny O KG měla za to, že vedení společnosti O Holding SE má povinnost zahájit postup k vytvoření ZVV dodatečně, neboť má dceřiné společnosti ve smyslu čl. 2 písm. c) směrnice 2001/86, které mají zaměstnance v několika členských státech, podala návrh na zahájení soudního řízení v oblasti pracovního práva. Vedení společnosti O Holding SE s tímto návrhem nesouhlasí.

30. Poté, co Arbeitsgericht Hamburg (Pracovní soud v Hamburku, Německo) zamítl žalobu rady zaměstnanců skupiny O KG, což potvrdil Landesarbeitsgericht Hamburg (Zemský pracovní soud v Hamburku, Německo), byla věc předložena předkládajícímu soudu Bundesarbeitsgericht (Spolkový pracovní soud, Německo).

31. Za účelem vyřešení tohoto sporu tento soud žádá o výklad čl. 12 odst. 2 nařízení č. 2157/2001 ve spojení s články 3 až 7 směrnice 2001/86. Uvádí, že je pravda, že tato ustanovení výslovně nestanoví, že postup vyjednávání o zapojení zaměstnanců musí být, pokud nebyl proveden předtím, proveden dodatečně. Má však za to, že toto nařízení a tato směrnice vycházejí ze zásady, jak vyplývá zejména z bodů 1 a 2 odůvodnění uvedeného nařízení, že zúčastněné společnosti nebo jejich dceřiné společnosti vykonávají hospodářskou činnost zahrnující zaměstnávání zaměstnanců, takže jakmile je SE založena a před jejím zápisem do rejstříku, je možné zahájit takový postup vyjednávání. Proto se tento soud zabývá otázkou, zda v případě zápisu do rejstříku SE, jejíž žádná ze zúčastněných společností nebo dceřiných společností nemá zaměstnance, může cíl sledovaný články 3 až 7 uvedené směrnice vyžadovat provedení postupu vyjednávání o zapojení zaměstnanců dodatečně, pokud se SE stane podnikem ovládajícím dceřiné společnosti, které mají zaměstnance v několika členských státech.

32. V této souvislosti má předkládající soud za to, že taková povinnost by mohla být uložena přinejmenším s ohledem na článek 11 směrnice 2001/86, pokud, jako je tomu ve věci v původním řízení, existuje úzká časová souvislost mezi zápisem SE do rejstříku a nabytím dceřiných společností, neboť tato okolnost by mohla vést k domněnce, že se jedná o zneužívající operaci, jejímž cílem je zbavit zaměstnance jejich práv na zapojení nebo jim tato práva odeprít.

33. Pokud by existovala povinnost provést dodatečně postup vyjednávání o zapojení zaměstnanců, vyvstaly by otázky, zda taková povinnost podléhá časovému omezení a zda se jeho provedení řídí právem členského státu, v němž má SE v současné době sídlo, nebo právem členského státu, v němž byla poprvé zapsána do rejstříku, vzhledem k tomu, že v projednávané věci posledně uvedený stát vystoupil z Unie poté, co bylo sídlo SE přemístěno do Německa.

34. Za těchto podmínek se Bundesarbeitsgericht (Spolkový pracovní soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Musí být čl. 12 odst. 2 nařízení [č. 2157/2001] ve spojení s články 3 až 7 směrnice [2001/86] vykládán v tom smyslu, že při založení [holdingové SE] zúčastněnými společnostmi, které nemají žádné zaměstnance a nemají dceřiné společnosti, které by měly zaměstnance, a při jejím zápisu do rejstříku členského státu (takzvaná ‚SE bez zaměstnanců‘) bez předchozího provedení postupu vyjednávání o zapojení zaměstnanců v SE podle této směrnice musí být tento postup vyjednávání proveden dodatečně, pokud se SE stane ovládající společností dceřiných společností v několika členských státech [...], které mají zaměstnance?
- 2) V případě kladné odpovědi Soudního dvora na první otázku je dodatečné provedení postupu vyjednávání v takovém případě možné a nezbytné bez časového omezení?

- 3) V případě kladné odpovědi Soudního dvora na druhou otázku brání článek 6 směrnice [2001/86] použití práva toho členského státu, v němž má SE v současné době sídlo, na dodatečné provedení postupu vyjednávání, pokud „SE bez zaměstnanců“ byla v jiném členském státě zapsána do rejstříku bez předchozího provedení tohoto postupu a ještě před přemístěním sídla se stala ovládající společností dceřiných společností v několika členských státech [...], které mají zaměstnance?
- 4) V případě kladné odpovědi Soudního dvora na třetí otázku platí to rovněž tehdy, když stát, v němž byla tato „SE bez zaměstnanců“ poprvé zapsána, vystoupil po přemístění jejího sídla z [...] Unie a jeho právo již neobsahuje žádná ustanovení upravující postup vyjednávání o zapojení zaměstnanců v SE?“

35. Německá vláda a Komise předložily písemné vyjádření.

36. Na jednání konaném dne 28. září 2023 předložily rada zaměstnanců skupiny O KG, představenstvo společnosti O Holding SE, německá a lucemburská vláda, jakož i Komise ústní vyjádření a odpověděly na otázky k ústnímu zodpovězení položené Soudním dvorem.

IV. Analýza

37. Založení SE se řídí několika hlavními zásadami.

38. Zprv existují pouze čtyři způsoby, jak může být SE založena: fúzí, založením holdingové SE, založením dceřiné SE a přeměnou akciové společnosti na SE¹⁴.

39. Zadruhé, SE se řídí:

- ustanoveními nařízení č. 2157/2001;
- ustanoveními svých stanov, pokud je to v tomto nařízení výslovně stanoveno; nebo
- v případě záležitostí tímto nařízením (částečně či zcela) neupravených právními předpisy přijatými členskými státy k provedení opatření Unie, která se týkají výhradně SE, právními předpisy členského státu, které by se vztahovaly na akciovou společnost založenou podle práva členského státu, ve kterém má SE sídlo, a svými stanovami stejným způsobem jako u akciové společnosti založené v souladu s právními předpisy členského státu, ve kterém má SE sídlo¹⁵.

40. Zatřetí SE nesmí být zapsána, dokud nebyla uzavřena dohoda o zapojení zaměstnanců podle článku 4 směrnice 2001/86, dokud ZVV nerozhodne o tom, že rozhodnou právní úpravou bude právní úprava platná v členských státech, kde má SE zaměstnance, nebo dokud neuplynula doba vyjednávání podle článku 5 směrnice 2001/86, aniž bylo dosaženo dohody¹⁶.

41. Pokud jde o účast zaměstnanců, definovanou jako vliv orgánu zastupujícího zaměstnance nebo zástupců zaměstnanců na záležitosti společnosti¹⁷, byla jedním z klíčových bodů vyjednávání o návrhu právní úpravy o založení SE, který blokoval výsledek těchto vyjednávání, jak bylo

¹⁴ – Viz článek 2 nařízení č. 2157/2001.

¹⁵ – Viz čl. 9 odst. 1 nařízení č. 2157/2001.

¹⁶ – Viz čl. 12 odst. 2 nařízení č. 2157/2001.

¹⁷ – Viz čl. 2 písm. k) směrnice 2001/86.

uvedeno výše¹⁸. Ve spojení se zásadou respektování vysoké úrovně ochrany stávajících práv na zapojení byla zásada „předtím i potom“ rozhodující a umožnila úspěšné zakončení těchto vyjednávání. Tato zásada byla akceptována jak zastánci ochrany účasti, neboť umožňovala zachovat vysokou úroveň účasti zaměstnanců, tak členskými státy, v nichž tento systém neexistoval a které v něm spatřovaly prostředek k přilákání sídel do těchto států¹⁹.

42. Zásada „předtím i potom“ se však vztahuje pouze na zúčastněné společnosti a umožňuje chránit práva na zapojení existující v těchto společnostech²⁰.

43. Podstatou první otázky předkládajícího soudu, položené Soudnímu dvoru, je, zda lze zahájit vyjednávání o zapojení zaměstnanců dodatečně, tj. po zápisu do rejstříku holdingu SE vytvořeného společnostmi, které v době tohoto zápisu neměly zaměstnance.

44. Úvodem je třeba připomenout, že na rozdíl od toho, co může vyplývat ze znění této předběžné otázky, nemá skutečnost, zda holding SE má či nemá dceřiné společnosti, které mají zaměstnance, žádný vliv na to, zda vzniká povinnost zřídit ZVV a zahájit jednání *ab initio* o zapojení zaměstnanců. Článek 2 písm. b) a čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/86 se totiž vztahují pouze na společnosti, které se přímo podílejí na založení SE, a proto se zohledňují pouze práva na zapojení zaměstnanců nabytá v rámci těchto společností. Naproti tomu při zřízení ZVV²¹ a vypracovávání dohody²² se přihlíží k dotčeným dceřiným společnostem a závodům²³.

45. Ačkoli podle čl. 12 odst. 2 nařízení č. 2157/2001 je zápis SE do rejstříku podmíněn vyjednáváním v rámci ZVV, v praxi se vyskytují případy, kdy k takovému zápisu dojde bez zřízení ZVV nebo bez vyjednávání o zapojení zaměstnanců, protože takové vyjednávání není možné.

46. Tak je tomu v případě založení SE ve formě holdingové společnosti, kdy společnosti podporující toto založení nemají žádné zaměstnance. Totéž platí pro založení dceřiné společnosti ve formě SE společnostmi, které nemají žádné zaměstnance²⁴. V takových případech, kdy zúčastněné společnosti nemají žádné zaměstnance, nelze ZVV zřídit v souladu s postupy stanovenými ve směrnici 2001/86.

47. Německým soudům byla položena otázka, zda je možné zapsat do rejstříku SE, která nedodrží čl. 12 odst. 2 nařízení č. 2157/2001. Na základě teleologického výkladu tohoto ustanovení Oberlandesgericht Düsseldorf (Vrchní zemský soud v Düsseldorfu, Německo)²⁵ zápis takové SE povolil, a to i přes odpor odborů²⁶.

¹⁸ – Viz bod 3 tohoto stanoviska.

¹⁹ – Viz Sick, S., „Worker participation in SEs – a workable, albeit imperfect compromise“, v Cremers, J., Stollt, M., a Vitols, S., *A decade of experience with the European Company*, The European Trade Union Institute, Brusel, 2013, s. 93 až 106, zejména s. 96 a 97.

²⁰ – Viz body 3, 7 a 18 odůvodnění směrnice 2001/86.

²¹ – Viz čl. 3 odst. 2 směrnice 2001/86.

²² – Viz čl. 4 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/86.

²³ – Viz pracovní dokument č. 6 skupiny odborníků složené z národních odborníků a sociálních atašé, kterou Komise zřídila jako fórum pro diskusi o opatřeních pro provedení směrnice 2001/86 do vnitrostátního práva (dále jen „skupina odborníků SE“), ze dne 2. října 2002, nadepsaný „Definice ‚zúčastněných společností‘ – čl. 2 písm. b)“, s. 30 a 31.

²⁴ – Viz Stollt, M., a Kelemen, M., „A big hit or a flop? A decade of facts and figures on the European Company (SE)“, v Cremers, J., Stollt, M., a Vitols, S., *A decade of experience with the European Company*, *op. cit.*, s. 25 až 47, zejména s. 45 a 46.

²⁵ – Viz rozsudek I-3 Wx 248/08, ze dne 30. března 2009.

²⁶ – Viz Köstler, R., „SEs in Germany“, v Cremers, J., Stollt, M., a Vitols, S., *A decade of experience with the European Company*, *op. cit.*, s. 123 až 131, zejména s. 128 a 129.

48. SE zapsané do rejstříku bez vyjednávání *ab initio* o zapojení zaměstnanců byly založeny v různých členských státech (zejména v Německu a České republice, kde je jich celá řada²⁷).

49. Toto povolení, v rozporu se zněním čl. 12 odst. 2 nařízení č. 2157/2001, je podle německé vlády odůvodněno teleologickým výkladem tohoto ustanovení, aby byl umožněn výkon hospodářských svobod na jednotném trhu, který nemusí nutně zahrnovat zaměstnávání vlastních zaměstnanců. Kromě toho bylo uznáno nejen to, že nemají-li zúčastněné společnosti zaměstnance, nelze zřídit ZVV, ale také to, že neexistují žádná existující práva zaměstnanců, která by měla být chráněna, a že tudíž nelze uplatnit zásadu „předtím i potom“. Uložení povinnosti takových vyjednávání by se rovnalo zákazu zakládání SE v takových případech. Komise ve svém vyjádření vysvětlila, že takový zápis do rejstříku bez předchozího vyjednávání může být založen na pravidlech nařízení č. 2157/2001, které stanoví, že v případě záležitostí tímto nařízením neupravených se použijí vnitrostátní právní předpisy platné pro akciové společnosti v členském státě, a pokud tyto vnitrostátní právní předpisy umožňují zakládání akciových společností bez zaměstnanců, mělo by to tedy být umožněno i pro SE²⁸.

50. Není tedy zpochybňováno, že zápis SE bez zaměstnanců do rejstříku je v případě, který je předložen Soudnímu dvoru, možný²⁹.

51. Je tudíž třeba se zabývat otázkou možnosti zahájit vyjednávání o zapojení zaměstnanců dodatečně.

52. Směrnice 2001/86 stanoví, že k těmto vyjednáváním po zápisu do rejstříku může na základě čl. 3 odst. 6 čtvrtého pododstavce této směrnice dojít pouze na písemnou žádost nejméně 10 % zaměstnanců SE, jejích dceřiných společností a závodů, nebo jejich zástupců nejdříve dva roky po rozhodnutí ZVV nezahájit předchozí vyjednávání nebo jej ukončit, ledaže se strany usnesly znovu zahájit jednání dříve. Je tedy zřejmé, že dodatečné vyjednávání se může konat pouze, pokud byl ZVV zřízen *ab initio* a pokud se striktně vzato jednalo o znovuzahájení jednání. Příloha této směrnice rovněž stanoví, že jednání se mohou vést čtyři roky po zřízení zastupujícího orgánu, pokud se použijí referenční ustanovení³⁰.

53. Bod 18 odůvodnění směrnice 2001/86 uvádí, že práva zaměstnanců existující před založením SE by měla být základem pro práva zaměstnanců v oblasti zapojení v SE (zásada „předtím i potom“), a v důsledku toho by se tento přístup měl uplatnit nejen na založení nové SE, ale také na strukturální změny ve stávající SE a ve společnostech dotčených těmito strukturálními změnami. Tento bod odůvodnění proto nepostačuje k založení práva na vyjednávání o zapojení zaměstnanců dodatečně, pokud ZVV nebyl zřízen *ab initio*.

54. Na rozdíl od tvrzení německé a lucemburské vlády totiž nemožnost zahájit jednání dodatečně není důsledkem opomenutí při vypracování směrnice 2001/86, ale skutečné volby unijního normotvůrce vyplývající z kompromisu ohledně zásady „předtím a potom“.

55. V tomto ohledu lze uvést několik skutečností. Zprvu Davignonova zpráva, která sloužila jako základ pro poslední jednání týkající se nařízení č. 2157/2001 a směrnice 2001/86, jasně obhajovala jednání o zapojení zaměstnanců před zápisem do rejstříku v zájmu předvídatelnosti pro akcionáře

²⁷ – Viz Stollt, M., a Wolters, E., *Implication des travailleurs dans la Société européenne (SE) – Guide pour les acteurs de terrain*, The European Trade Union Institute, Brusel, 2013, s. 93.

²⁸ – Viz čl. 9 odst. 1 písm. c) bod ii) nařízení č. 2157/2001.

²⁹ – To je rovněž případ založení dceřiné SE zúčastněnými společnostmi bez zaměstnanců.

³⁰ – Viz příloha část 1 písm. g) směrnice 2001/86.

a zaměstnance, jakož i stability existence SE³¹. Zadruhé Evropský parlament navrhl bod 7a odůvodnění, který výslovně stanovil dodatečné vyjednávání a byl odmítnut³² ve prospěch mnohem vágnějšího znění bodu 18 odůvodnění směrnice 2001/86.

56. Tato volba unijního normotvůrce se projevila i při vypracování statutu evropské družstevní společnosti a ve směrnici 2003/72/ES³³ o zapojení zaměstnanců v takové společnosti, neboť výslovně stanoví vyjednávání o zapojení zaměstnanců dodatečně při překročení hranice 50 zaměstnanců alespoň ve dvou členských státech³⁴. V tomto případě tedy jednání mezi členskými státy umožnila vytvořit povinnost dodatečného vyjednávání, která byla sice spojena s překročením prahové hodnoty, ale nebylo to stanoveno v právní úpravě použitelné na SE.

57. Kromě toho bylo na obtíž spojenou se SE bez zaměstnanců poukazováno již v roce 2003 skupinou odborníků SE³⁵, ale i skupinou nezávislých odborníků pověřených Komisí přezkumem směrnice 2001/86 podle článku 15 této směrnice³⁶.

58. Komise si tedy byla při vypracování a vyhotovení zprávy a sdělení o uplatňování nařízení č. 2157/2001 a o přezkumu směrnice 2001/86 plně vědoma této obtíže. Ve své zprávě Komise po zmínění otázky uvedení v činnost předzaložených SE³⁷ uvádí, že „[v]šechny úvahy o změnách statutu SE s cílem odstranit praktické problémy zjištěné různými zúčastněnými stranami budou muset zohlednit skutečnost, že statut SE je výsledkem křehkého kompromisu, ke kterému se dospělo po dlouhých jednáních. Komise v současné době uvažuje o možných změnách statutu SE s cílem předložit v roce 2012 případné návrhy“³⁸. Ve sdělení Komise poté, co uznala rovněž neexistenci ustanovení ve směrnici 2001/86 týkajících se případu SE založených bez zaměstnanců³⁹, uznala, že určila obtíže, ale že vzhledem k tomu, že přijetí nařízení č. 2157/2001 a směrnice 2001/86 bylo výsledkem křehkého kompromisu po jednáních trvajících 30 let, přezkoumá při příležitosti přezkumu tohoto nařízení v roce 2009 opodstatněnost jejich změny současně⁴⁰.

59. Navíc byla tato otázka s větším odstupem od data provedení směrnice 2001/86 podrobněji zkoumána v díle věnovaném deseti letům uplatňování SE⁴¹.

³¹ – Viz Davignonova zpráva, body 50 a 69, jakož i pracovní dokument skupiny odborníků SE č. 19 ze dne 23. června 2003, nadepsaný „Zneužití postupu – Článek 11“ (dále jen „pracovní dokument skupiny odborníků SE č. 19“), s. 125 a 126.

³² – Viz zpráva Evropského parlamentu ze dne 21. června 2001 k návrhu směrnice Rady, kterou se doplňuje statut evropské společnosti s ohledem na zapojení zaměstnanců (A5-0231/2001), s. 7.

³³ – Směrnice Rady ze dne 22. července 2003, kterou se doplňuje statut evropské družstevní společnosti s ohledem na zapojení zaměstnanců (Úř. věst. 2003, L 207, s. 25; Zvl. vyd. 05/04, s. 338).

³⁴ – Viz čl. 8 odst. 3 směrnice 2003/72.

³⁵ – Viz pracovní dokument skupiny odborníků SE č. 19, s. 124.

³⁶ – Viz Valdès Dal-Ré, F., *Studies on the implementation of Labour Law Directives in the enlarged European Union, Directive 2001/86/EC supplementing the European Company with regard to the involvement of employees, Synthesis report*, s. 101 a 102.

³⁷ – Viz zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě ze dne 17. listopadu 2010 o uplatňování nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o statutu evropské společnosti (SE) [COM(2010) 676 final], s. 9.

³⁸ – Viz zpráva citovaná v poznámce pod čarou 37 tohoto stanoviska, s. 11.

³⁹ – Viz sdělení Komise ze dne 30. září 2008 o přezkumu směrnice Rady 2001/86/ES ze dne 8. října 2001, kterou se doplňuje statut evropské společnosti s ohledem na zapojení zaměstnanců [COM(2008) 591 final], s. 7.

⁴⁰ – Viz sdělení citované v poznámce pod čarou 39 tohoto stanoviska, s. 9.

⁴¹ – Viz Cremers, J., Stollt, M., a Vitols, S., *A decade of experience with the European Company, op. cit.*, zejména kapitoly 1, 4 a 6 (viz poznámky pod čarou 24, 19 a 26 tohoto stanoviska).

60. Podle usnesení z roku 2021 Parlament vyzval Komisi, aby provedla nezbytná zlepšení rámců upravujících SE a evropské družstevní společnosti a na základě včasného hodnocení i balíčku v oblasti práva obchodních společností a aby je pozměnila tak, že budou zavedena minimální pravidla EU pro účast a zastoupení zaměstnanců v dozorčích radách⁴².

61. Přestože Komise od roku 2003 až do roku 2021 upozorňovala na obtíže spojené se zakládáním a existencí SE, zejména na obtíže spojené se založením SE bez zřízení ZVV, nikdy nenavrhl žádný změny nařízení č. 2157/2001 ani směrnice 2001/86, které by situaci napravily. Nejenže Komise nikdy nenavrhl žádné změny v tomto směru, ale ani její další návrhy textů práva obchodních společností s dopadem na účast nebo zapojení zaměstnanců ve struktuře a úlohu odborů během procesu přípravy nebyly úspěšné (návrh evropské společnosti s ručením omezeným předložený v roce 2008 a stažený v roce 2014, návrh společnosti s ručením omezeným s jedním společníkem předložený v roce 2014 a stažený v roce 2018⁴³).

62. V této fázi uvažování považují proto za dané, že neexistence pravidla pro dodatečné vyjednávání o zapojení zaměstnanců v případě SE založené bez ZVV je výsledkem vědomé volby unijního normotvůrce, i když tato neexistence může být příznivci systému zapojení zaměstnanců, zejména pokud jde o účast, analyzována jako mezera.

63. V této souvislosti je proto třeba bod 18 odůvodnění směrnice 2001/86 chápat tak, že se vztahuje na případy strukturálních změn v SE založené s ZVV: je to o to logičtější, že jeho znění odkazuje na „[v] důsledku toho by se tento přístup měl uplatnit“, tj. na zásadu „předtím i potom“ uvedenou v předchozí větě, která předpokládá existenci práv, jež mají být chráněna v předchozím stavu. Cílem tohoto bodu odůvodnění je tedy ve skutečnosti objasnit zásadu přednosti vyjednávání v této oblasti, kterou odráží skutečnost, že původní dohoda o zapojení zaměstnanců musí stanovit den vstupu dohody v platnost a dobu jejího trvání, případy, ve kterých by měla být dohoda znovu sjednána, a postup pro nové jednání⁴⁴.

64. Takto to chápali i národní odborníci a poradci pro sociální věci ze skupiny odborníků SE (kteří se účastnili jednání o směrnici 2001/86 a byli pověřeni vypracováním zprávy pro usnadnění jejího provedení), neboť uvádějí, že kromě odkazů v této směrnici, které se implicitně a částečně zabývají touto otázkou⁴⁵, byla pravidla této směrnice koncipována tak, aby se uplatnila pouze bezprostředně před založením SE a v okamžiku jejího založení, a že tedy může existovat potřeba, aby dotčené strany uplatňovaly pravidla téže směrnice, která jsou určena především k ochraně systémů účasti zaměstnanců, dynamicky, a to nikoli pouze v okamžiku založení SE. Dodávají, že zkušenosti s uplatňováním směrnice 94/45/ES⁴⁶ ukazují, že tyto obtíže se v zásadě řeší smluvní cestou. Docházejí k závěru, že vzhledem k tomu, že směrnice 2001/86 nejde dále, jeví se, že otázky změn, k nimž dochází mimo případy zneužití, jsou vyčerpány pouhým podrobným odkazem na příklady následných strukturálních změn ve vnitrostátních ustanoveních provádějících čl. 4 odst. 2 této směrnice týkající se obsahu dohody, aby byly strany upozorněny na takové změny⁴⁷.

⁴² – Viz usnesení Evropského parlamentu ze dne 16. prosince 2021 o demokracii na pracovišti: evropský rámec pro práva zaměstnanců na účast a revize směrnice o evropské radě zaměstnanců [2021/2005(INI)], body 6 a 10.

⁴³ – Viz Fakta a čísla o Evropské unii Evropského parlamentu, nadepsaná „Právo obchodních společností“, dostupná na následující internetové stránce: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/fr/sheet/35/le-droit-des-societes>.

⁴⁴ – Viz čl. 4 odst. 2 písm. h) směrnice 2001/86.

⁴⁵ – Viz čl. 4 odst. 2 písm. h) a příloha část 1 písm. g) směrnice 2001/86.

⁴⁶ – Směrnice Rady ze dne 22. září 1994 o zřízení evropské rady zaměstnanců nebo vytvoření postupu pro informování a projednání se zaměstnanci v podnicích působících na území Společenství a skupinách podniků působících na území Společenství (Úř. věst. 1994, L 254, s. 64; Zvl. vyd. 05/02, s. 232).

⁴⁷ – Viz pracovní dokument skupiny odborníků SE č. 17 ze dne 23. června 2003, nadepsaný „Obsah dohody – Článek 4“, s. 113 a 114.

65. Skupina odborníků SE tedy nepředpokládá, že by členské státy měly v této otázce další prostor pro uvážení.

66. Naproti tomu tito odborníci jasně uvedli, že jednání o zapojení zaměstnanců dodatečně by mohlo být účinnou sankcí v případě zneužití SE k odnětí práv zaměstnanců na účast, a tato sankce by dokonce měla výhodu, že by se jednalo o možnou jednotnou reakci v rámci členských států⁴⁸. Článek 11 směrnice 2001/86 totiž stanoví, že členské státy přijmou v souladu s právem Unie příslušná opatření zaměřená na předcházení zneužití SE k odnětí práv zaměstnanců na zapojení nebo k odpírání těchto práv.

67. Uvedení odborníci doložili své návrhy příklady situací, které mohou být zneužitelné nejen v případě, kdy je SE bez účasti založena prostřednictvím dceřiných společností bez účasti, přičemž tato SE následně začne ovládat všechny dceřiné společnosti, které podléhají nebo nepodléhají režimu účasti, ale také v případě, kdy je SE založena přeměnou v členském státě, který nestanoví režim účasti, a následně je její sídlo přemístěno do členského státu, který takový režim stanoví, nebo v případě, kdy je SE založena před dosažením prahových hodnot, které vedou k uplatnění režimu účasti⁴⁹.

68. Společným rysem těchto příkladů je založení SE bez předchozího vyjednávání o zapojení zaměstnanců v rámci ZVV, neboť tyto SE jsou založeny ze společností, které nepodléhají účasti. Je tedy zjevné, že skupina odborníků SE měla na mysli jednak případy zakládání SE bez předchozího vyjednávání a bez výchozího použití referenčních ustanovení a jednak neuvažovala o dodatečném právním vyjednávání v případě strukturálních změn, ale uvažovala o něm pouze v případě zneužití.

69. Tato skupina odborníků v návaznosti na své úvahy navrhla znění pro volbu ustanovení proti zneužití ve vnitrostátním právu⁵⁰, které vychází z myšlenky, že vyjednávání by mělo probíhat v případech uvedených v bodě 67 tohoto stanoviska, pokud bylo zneužití prokázáno v souladu s obecnými pravidly, přičemž platí vyvratitelná domněnka zneužití v případě, že ke změnám dochází v krátkém období (např. jeden rok) po zápisu SE do rejstříku⁵¹. Tato skupina upřesnila, že ideálním řešením by v takových případech bylo ustanovení o obnovení vyjednávání a v případě neúspěchu použití referenčních ustanovení pro účast obsažených v příloze směrnice 2001/86⁵². Za tímto účelem by se články 3 až 7 této směrnice měly použít obdobně a odkazy na okamžik zápisu SE do rejstříku by měly být nahrazeny odkazy na okamžik, kdy vyjednávání selžou⁵³.

70. V každém případě, s výhradou posouzení vnitrostátního soudu, pouhé přemístění sídla nebo uplatnění ustanovení vnitrostátního práva umožňujícího zrušení účasti zaměstnanců v dceřiné společnosti SE, která se nadále řídí tímto vnitrostátním právem, nemohou sama o sobě představovat zneužití, neboť jinak by byla zpochybněna účinnost nařízení č. 2157/2001 a směrnice 2001/86.

71. Závěrem lze uvést, že se výsledek jednání o tomto nařízení a této směrnici může zdát neúplný, ale ve skutečnosti bylo uplatnění zásady „předtím i potom“ v době zápisu SE členskými státy zamýšleno, a v důsledku toho není podle mého názoru možné rozšíření práv na zapojení

⁴⁸ – Viz pracovní dokument skupiny odborníků SE č. 19, s. 124 až 126.

⁴⁹ – Viz pracovní dokument skupiny odborníků SE č. 19, s. 124.

⁵⁰ – Viz pracovní dokument skupiny odborníků SE č. 19, s. 126 a 127.

⁵¹ – Viz pracovní dokument skupiny odborníků SE č. 19, s. 125.

⁵² – Viz příloha část 3 směrnice 2001/86.

⁵³ – Viz pracovní dokument skupiny odborníků SE č. 19, s. 127.

zaměstnanců prostřednictvím judikatury, neboť by zpochybnilo rovnováhu těžce dosaženou na základě těchto jednání. Pokud by totiž byla rozšířena i mimo případy zneužití, vyjednávání o zapojení zaměstnanců dodatečně by narušila stabilitu fungování společnosti požadovanou právní úpravou⁵⁴, neboť by k nim mohlo dojít v případech přeměny na SE před překročením prahových hodnot zakládajících účast podle vnitrostátního práva nebo při každé změně okruhu zaměstnanců v důsledku prodeje nebo nabytí dceřiných společností.

72. S ohledem na všechny tyto důvody navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na první předběžnou otázku tak, že čl. 12 odst. 2 nařízení č. 2157/2001, ve spojení s články 3 až 7 směrnice 2001/86, musí být vykládán v tom smyslu, že po zápisu do rejstříku holdingové SE založené zúčastněnými společnostmi, které nemají zaměstnance, aniž předtím proběhla vyjednávání o zapojení zaměstnanců, neukládá povinnost zahájit taková vyjednávání pouze z toho důvodu, že se tato holdingová SE stane podnikem ovládajícím dceřiné společnosti, které mají zaměstnance v jednom nebo několika členských státech.

73. S přihlédnutím k této odpovědi nepovažuji za nutné, aby Soudní dvůr odpovídal na ostatní předběžné otázky.

V. Závěry

74. S ohledem na všechny výše uvedené úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na předběžné otázky položené Bundesarbeitsgericht (Spolkový pracovní soud, Německo) takto:

„Článek 12 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o statutu evropské společnosti (SE), ve spojení s články 3 až 7 směrnice Rady 2001/86/ES ze dne 8. října 2001, kterou se doplňuje statut evropské společnosti s ohledem na zapojení zaměstnanců,

musí být vykládán v tom smyslu, že

po zápisu do rejstříku holdingové evropské společnosti (SE) založené zúčastněnými společnostmi, které nemají zaměstnance, aniž předtím proběhla vyjednávání o zapojení zaměstnanců, neukládá povinnost zahájit taková vyjednávání pouze z toho důvodu, že se tato holdingová SE stane podnikem ovládajícím dceřiné společnosti, které mají zaměstnance v jednom nebo několika členských státech.“

⁵⁴ – Viz Davignonova zpráva, bod 50, citovaná v pracovním dokumentu skupiny odborníků SE č. 19, s. 126.